

ВСУКРАЇНЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА

Україна, 01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33

тел. (044) 289-31-42

E-mail: vel@ecoleague.net

www.ecoleague.net

Заява Всеукраїнської екологічної ліги щодо екологічних ризиків розробки покладів сланцевого газу в Україні

Всеукраїнська екологічна ліга стурбована тим, що процес підготовки до видобування сланцевих газів відбувається закрито від фахівців, представників громадських екологічних організацій та місцевих громад.

Екологічні ризики від видобування сланцевого газу є значними в короткотерміновій та довгостроковій перспективі. В першу чергу, це – загрози для існування природних ландшафтів, родючих ґрунтів; вилучення великих об'ємів води (якої в Україні і зараз вже не вистачає, навіть для питних потреб), велика ймовірність порушення геологічного середовища і, внаслідок цього, загроза забруднення водоносних горизонтів підземних вод.

Існують технологічні проблеми зберігання і очистки тисяч тон, забруднених відпрацьованих вод небезпечними для довкілля реагентами. Сумнівними є економічні вигоди для держави Україна від видобування сланцевих газів. На сьогодні українцям нав'язується міф про необхідність розробки сланцевих газів, щоб позбутись залежності від Росії. Але значно більший потенціал для досягнення енергетичної незалежності України зосереджений в енергозбереженні та підвищенні енергоефективності економік.

На сьогодні в Україні на виробництво однієї одиниці ВВП витрачається енергії в 4–5 разів більше, ніж у європейських країнах. Скорочення витрат енергії в комунальній сфері та промисловості може призвести до зменшення споживання газу на 30–40 %. Державі необхідно продовжувати стимулювання розвитку відновлювальної енергетики, зокрема надати «зелений тариф» не тільки сонячній та вітровій енергетиці, але й видобуванню енергії зі звалищного газу, залишків аграрного сектору та лісового господарства. Крім того, Україна має значні поклади природного газу, який залягає на великих глибинах 5–6 км, а також можемо використовувати для отримання енергії сотні мільйонів кубів газу метану, який викидається в атмосферу і створює загрозу для навколишнього середовища.

Стурбованість викликає недосконале українське законодавство в галузі видобування корисних копалин. Зокрема, поза правовими нормами знаходяться процедури, технології видобування та спеціальні вимоги щодо сланцевого газу в Україні. Натомість, активно лобіюються новації в законодавстві, які спрощують процедуру відведення земельних ділянок для видобування корисних копалин, ліквідована процедура держаної екологічної експертизи, обмежена участь громадськості у прийнятті екологічно важливих рішень, скорочуються повноваження місцевих органів влади.

За короткий час відбулися події, які відображають загальний підхід урядових структур до можливості діяти прозоро, в інтересах всього українського суспільства, а не окремих бізнесових груп. В серпні 2012 р. Міністр екології та природних ресурсів України всупереч постанові КМУ № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» незаконно ліквідував Громадську раду всеукраїнських природоохоронних організацій, яка була створена ще у 1996 році.

Головною причиною дій Міністра були негативні оцінки планованого видобування сланцевого газу в Україні. Дуже швидко за наказом Міністра була створена інша «конструктивна до Міністерства» громадська рада, яка слухняно вирішила «Підтримати дії Уряду та Міністерства екології та природних ресурсів України щодо збільшення видобутку нетрадиційно газу та укладення угод про розподіл продукції» (<http://www.menr.gov.ua/content/article/11655>).

Тепер в планах Міністерства ліквідувати Оргуський інформаційно-тренінговий центр, створений у 2004 р. на виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема щодо впровадження Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргуська конвенція).

Лише ці два приклади підтверджують, що початок підготовки процесу видобування сланцевих газів Україні відбувається не демократично, з обмеженням у правах громадських організацій, без ґрунтовних наукових досліджень та висвітлення екологічних ризиків для довкілля.

Всеукраїнська екологічна ліга пропонує оголосити мораторій на видобування сланцевих газів до того часу, коли цей процес буде законодавчо врегульований, будуть проведені комплексні наукові дослідження пролонгованих в часі впливів та ризиків для довкілля, обґрунтовані економічні розрахунки та соціальні наслідки.

Довідково. 26 листопада 2012 р. в приміщенні Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України відбулось засідання круглого столу на тему «Методологія оцінювання регіональних екологічних ризиків: зарубіжний досвід і стан проблеми в Україні», де голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко представила позицію ВЕЛ щодо екологічних ризиків розробки покладів сланцевого газу в Україні.

Під час засідання відбулось обговорення наступних питань:

- ризики, орієнтовані підходи у сфері екологічної та природно-техногенної безпеки, врахування їх впливу на збалансований розвиток держави;
- екологічні ризики розробки покладів сланцевого газу в Україні;
- нові підходи щодо оцінки ризиків екологічній безпеці в регіональному розрізі;
- міжнародний досвід оцінювання регіональних екологічних ризиків.